

Afrapportering af indsatsen i forhold til den Europæiske Forsvarsfond, december 2021

Afrapporteringen af indsatsen i forhold til den Europæiske Forsvarsfond (EDF) er en opgørelse over umiddelbare gevinster for dansk interessevaretagelse med særligt fokus på European Defence Industrial Development Programme (EDIDP). Den egentlige forsvarsfond blev lanceret før sommeren 2021, hvorfor der endnu ikke foreligger resultater af det første udbud af projekter. Der anføres afslutningsvis perspektiver for forsvarsfonden for 2021-2027.

Forsvarsministeriet har foretaget opgørelsen på baggrund af resultaterne fra EDIDP 2019-2020 og prognosen for ansøgninger til EDF 2021. For EDIDP er gevinsterne opgjort i forhold til projekternes aktuelle status, idet de først forventes afsluttet i 2023-2024.

Preparatory Action for Defence Research (PADR) opgøres ikke særskilt, da programmet er gennemført, inden den rådgivende gruppe blev nedsat. Det bemærkes dog, at Danmark deltager med Terma A/S i to projekter, der har opnået 340.000 € (ca. 2,5 mio. DKK) i støtte i alt.

RESUME

Deltagelsen i EDIDP 2019-2020 har været en stor succes set med danske øjne. Den samme tendens forventes videreført i forsvarsfondens indledende år.

Generelt kan følgende resultater udledes:

- Antallet af succesfulde ansøgninger med dansk deltagelse til fonden er steget markant gennem ansøgningsårene;
- Samarbejdsrelationerne mellem danske og udenlandske virksomheder, samt danske myndigheder og myndigheder i EU medlemsstater er blevet mere omfangsrige og tættere;
- Det samlede økonomiske hjemtag til den danske forsvarsindustri i EDIDP er på omkring €6.800.000 (ca. 50 mio. DKK)
- Deltagelsen i EDIDP bidrager til opfyldelsen af flere målsætninger i Regeringens strategi for dansk forsvarsindustri, herunder særligt internationalisering og eksportmuligheder;
- Der er udsigt til en forøgelse i arbejdspladser hos flere danske deltagervirksomheder;
- Kompetenceniveauet øges i virksomhederne, hos forskningsinstitutioner og hos danske myndigheder til fordel for teknologisk vidensgenerering og fremtidige anskaffelser til Forsvaret og resten af EU;
- Prognosen for EDF2021 viser fortsat stor evne og vilje til at ansøge samt en generel forøgelse i volumen af EU-finansiering til danske deltagere;
- Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har udstedt støtteerklæringer til 14 projekter i EDF2021 ansøgningsrunden.

1. BAGGRUND

EU-Kommissionen har i årene 2017-2020 gennemført to testprogrammer; 1) Preparatory Action on Defence Research (PADR, dækkende forskning, 2017-2019) og, 2) European Defence Industrial Development Programme (EDIDP, dækkende udvikling, 2019-2020). Testprogrammerne har bidraget til endelig rammesætning af Forsvarsfonden, hvis årlige programmer skal løbe fra 2021-2027. Testprogrammerne skabte grundlag for vedtagelsen af forordningen for EDF.

2. EUROPEAN DEFENCE INDUSTRIAL DEVELOPMENT PROGRAMME

EDIDP-programmet var delt op i to ansøgningsrunder; 2019 og 2020. Ansøgningsmængden fra danske aktører (virksomheder og forskningsinstitutioner) til EDIDP 2019-2020 har været hhv. 9 og 14 og har i begge runder udgjort mellem 22 og 23 procent af det totale ansøgerfelt. Dette placerer Danmark som den 9. mest ansøgende nation blandt EU-medlemsstaterne.

For 2019 gælder, at Danmark deltog i 9 ud af samlet 40 ansøgninger til Kommissionen. Af disse 40 ansøgninger blev 16 godkendt til EU støtte, hvoraf tre har dansk deltagelse.

For 2020 gælder, at Danmark deltog i 14 ud af samlet 63 ansøgninger til Kommissionen. Af disse 63 ansøgninger blev 26 godkendt til EU støtte, hvoraf 11 har dansk deltagelse.

Vurderingen af deltagelsen i EDIDP bør ses i lyset af de samarbejder, der er etableret mellem danske og udenlandske virksomheder. Ikke nok med, at EDIDP skaber en basis for støtte af økonomisk karakter, så ses der en værdi i de samarbejder, som den danske forsvarsindustri bliver eksponeret for.

3. GEVINSTER

Forsvarsfonden vurderes at give danske virksomheder og forskningsinstitutioner en hidtil udforsket mulighed for at indgå i tværnationale forsknings- og udviklingsprojekter hvor hovedparten af omkostningerne dækkes af EU-Kommissionen. Gevinsten for deltagerne er selvsagt finansieringsstøttet udviklingsaktivitet, men også indgåelse af nye europæiske partnerskaber og leverandørkæder. For Forsvaret kan dansk deltagelse give adgang til viden og kapaciteter, som ellers må betragtes som værende 'above and beyond' i forhold til, hvad vi selv vil kunne erhverve via andre nationale eller internationale aktiviteter.

3.1. Kompetencemæssigt hjemtag under EDIDP 2019 og 2020

Foruden det økonomiske hjemtag, som sker i forbindelse med den danske EDIDP-deltagelse, giver den danske deltagelse i EDIDP indsigt i forskning og udvikling på forsvarsområdet, som dansk forsvar efterfølgende har mulighed for at anskaffe og anvende. Dette harmonerer godt med de prioriteter, som regeringen fremsætter i Regeringens strategi for dansk forsvarsindustri fra august 2021. Her lægges der blandt andet vægt på nødvendigheden af at råde over "*konkurrencedygtige forsvarsindustrielle kompetencer og kapaciteter på områder med strategisk betydning for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, samt at danske forsvarsindustrielle virksomheder har en central placering i internationale forsvarsindustrielle forsyningskæder*". Den danske deltagelse i EDIDP i 2019 og 2020 bidrager til denne målsætning.

Desuden stemmer den danske deltagelse i EDIDP godt overens med de teknologiske prioritetsområder, som fremsættes i selvsamme strategi. Helt specifikt er der dansk deltagelse i projekter, som stemmer overens med samtlige udpegede domænespecifikke teknologier af kritisk betydning for militære operationer samt avanceret software, kunstig intelligens og cyberteknologi.

Dermed kan det udledes, at der er et betydeligt overlap imellem Regeringens strategi for dansk forsvarsindustri og de teknologier og kapaciteter, som danske virksomheder bidrager til at udvikle gennem deres deltagelse i EDIDP 2019 og 2020.

3.2. Samarbejdsudvikling under EDIDP 2019 og 2020

EDIDP bidrager til nye grænseoverskridende samarbejder mellem udenlandske og danske virksomheder.

For EDIDP 2019 er de tre deltagende danske virksomheder i projekterne eksponeret i nye samarbejder med 27 forskellige virksomheder eller forskningsinstitutioner fra 11 EU-lande.

For EDIDP 2020 er de 14 danske deltagere i projekterne eksponeret i nye samarbejde med 210 forskellige virksomheder og forskningsinstitutioner i 23 EU-medlemslande.

Især ser det ud til, at der skabes en meget værdifuld kontakt gennem Forsvarsfonden og ansøgningsfasen til denne, herunder også testprogrammerne, som skaber grobund for udbygning af netværk og muligheden for gentagende samarbejde mellem danske og europæiske virksomheder. Dette gælder ikke blot for virksomheder, der indgår i godkendte projekter. I alt var der dansk deltagelse i ni projekter, som søgte til EDIDP 2019, hvoraf seks projekter ikke blev godkendt. Under EDIDP 2020 var der 14 ansøgninger, hvoraf tre ikke blev godkendt. Disse må dog også formodes at have skabt et netværk på tværs af EU, som kan resultere i samarbejde fremover.

Der ses derfor en markant forøgelse i antallet af grænseoverskridende samarbejder mellem danske og europæiske virksomheder fra 27 til 210 (indeholder dubletter). Det samme er tilfældet for samarbejdet mellem de danske myndigheder og myndighederne i de resterende EU-lande, hvor der er sket en stigning i samarbejdet fra 11 til 23 medlemslande.

4. KONKLUSION

Set i lyset af den udvikling, der er sket fra EDIDP 2019 til 2020, og set i lyset af prioriteterne og målene i Regeringens strategi for dansk forsvarsindustri, har den danske deltagelse i European Defence Industrial Development Programme (EDIDP) været succesfuld. Dette udledes af den danske position i forhold til de andre medlemslande og succesraten for antal godkendte ansøgninger og antal deltagende virksomheder.

Deltagelsen i EDIDP har medført, at der er blevet dannet et bredt samarbejdsfelt mellem deltagervirksomheder og stater. Succesraten for dansk deltagelse i godkendte projekter samt antallet af udenlandske virksomheder, som danske virksomheder har kontakt med, afspejler det brede samarbejdsfelt, som deltagelsen i EDIDP sikrer for den danske forsvarsindustri.

Effekten af den danske deltagelse i EDIDP ses i særdeleshed i form af følgende:

- Danske virksomheders samarbejdsrelationer på tværs af forsvarsindustrien ses væsentligt forøget. Dette er til gavn for virksomhedernes afsætningsmuligheder, deltagelse i forsyningskæder og som underleverandør.
- Stort økonomisk hjemtag til de danske deltagere i de 14 godkendte projekter, hvilket dækker en stor del af de aktiviteter, den danske deltager er ansvarlig for.
- Styrkelse af samarbejdet mellem virksomheder, forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt statslige myndigheder på tværs af EU.
- Højnelse af kompetenceniveau samt mere dyb og bred indsigt i udviklingen, der foregår i den europæiske forsvarsindustri.
- Nye arbejdspladser skabes som følge af danske virksomheders deltagelse i projekter.

Hos myndighederne har den danske deltagelse også givet et positivt udbytte. Effekten af den danske deltagelse ses særligt i form af følgende:

- Myndighederne opnår større indsigt i mulighederne for samarbejde med andre EU-medlemslande. Deltagelse i konsortier er med til at styrke de internationale government to government (G-2-G) samarbejdsrelationer.
- Deltagelsen har resulteret i nye samarbejdspartnere og alliancer på tværs af landegrænser.
- Myndighedernes kompetenceniveau hæves som resultat af involveringen i EDIDP.
- Specifikt for Forsvarsministeriets Materiel og Indkøbsstyrelse ses en sammentænkning af Forsvarsfondens muligheder med andre forsknings- og udviklingsinitiativer, herunder medfinansieringsordningen og Værnsfælles Videnscenters arbejde med militærteknologi, vidensindhentning og -formidling generelt. Det samme gør sig gældende for initiativer i nordisk regi (NORDEFECO) og nationale udviklingsaktiviteter, som også bør sammentænkes med de muligheder, som deltagelsen i forsvarsfonden bringer med sig.

Det ses ud fra den danske deltagelse i EDIDP, at fondens arbejde harmonerer med de mål og prioriteter, som stilles i Regeringens strategi for dansk forsvarsindustri. Den danske forsvarsindustri styrkes både økonomisk, kompetence- og samarbejds-mæssigt som følge af dens deltagelse i fonden.

Deltagelsen kan være et godt skridt på vejen mod at sikre et endnu bredere samarbejde og sammentænkning. Samarbejde mellem industri, forskningsinstitutioner og myndigheder flugter godt med Regeringens strategi for dansk forsvarsindustri i den henseende, at et tæt samspil mellem myndigheder, dansk forsvarsindustri og danske forskningsinstitutioner er centralt for, at Danmark kan følge med udviklingen. Dette bidrager deltagelsen i EDIDP, og successivt Forsvarsfonden, til. Ydermere kan deltagelsen i EDIDP hjælpe med at sikre sammenhæng til Forsvarets kapacitetsudvikling, hvor erfaringer og resultater fra projekterne kan være til nytte.

5. PERSPEKTIVER FOR FORSVARSFONDEN (2021-2027)

Arbejdsprogrammet for EDF2021 har ansøgningsfrist den 9. december 2021. Resultaterne af ansøgningerne forventes i andet kvartal af 2022, hvorfor en opgørelse af disse endnu ikke kan foretages.

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse har i arbejdet med EDF2021 gjort en række observationer, der indledningsvist forstærker succesen og gevinstbeskrivelserne fra EDIDP.

Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse noterer sig:

- Danske aktører deltager i 14 ansøgninger fordelt på 11 kategorier;
- 12 unikke danske aktører deltager, hvoraf 7 ikke tidligere har ansøgt;
- Dansk ledelse i tre projekter

Den samlede volumen af projektbudgetterne i de 14 ansøgninger er 4.8 mia. DKK. Det estimerede hjemtag af EU midler er ca. 100 mio. DKK, som potentielt kan suppleres med Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelses medfinansiering for ca. 15 mio. DKK.

Der er tydelige indikationer på, at projekter, som er godkendt i EDIDP, videreføres i EDF. Danmark deltager i et af sådanne i EDF2021 ansøgningsrunden og er i dialog med flere projekter for EDF2022 som en naturlig videreførelse af EDIDP projekter.

Evne og vilje blandt danske virksomheder til deltage i EDF ansøgninger synes at være vedvarende, endda stigende for enkelte, for flere af de etablerede virksomheder. Dertil ses en forøgelse af nye deltagere, hvilket kan antyde, at oplysnings- og informationsinitiativer har haft effekt. Det tyder tillige på, at der vil kunne forventes en stabil, endog tiltagende, ansøgningsmængde over Forsvarsfondens levetid.